

УДК 636.4.082

ПРОГНОЗУВАННЯ ПРИБУТКОВОСТІ СВИНАРСТВА ЗА ДОПОМОГОЮ ПРИКЛАДНИХ ПРОГРАМ

Малик В.І., здобувач, заступник директора з розвитку,
СТОВ «Дружба-Нова»

Підтереба О.І., к. б. н., Смыслов С.Ю., к. с.-г. н.,
Інститут свинарства і агропромислового виробництва НААН

Стрижак Т.А., к. с.-г. н.,
Інститут тваринництва НААН

Наведено варіанти рівня прибутковості галузі свинарства при зміні технологічних та економічних параметрів. Розрахунки варіантів розвитку галузі проведено при розробці бізнес-проекту свинарського комплексу потужністю 24 тис. голів у рік.

Ключові слова: свинарство, виробництво свинини, технологічні рішення, потокова технологія, ефективність, інформаційні системи.

Прийняття постанови про проведення часткового відшкодування видатків на будівництво чи реконструкцію свинарських комплексів призвело до збільшення активності інвесторів у пошуку вигідного вкладання коштів.

Робота щодо інвестування будівництва (реконструкції) починається з розробки проектно-планувальних та технологічних рішень, закупівлі матеріалів, обладнання і ін. та проведення необхідних будівельно-монтажних робіт. Наступний крок – закупівля тварин, формування штату працівників, введення об'єкту в експлуатацію. На цьому етапі, при створенні комплексу потужністю 24 тис. голів у рік, інвестор витрачає лише на закупівлю тварин та інші операційні видатки 20 - 25 млн. грн. розраховуючи, що всі структурні підрозділи будуть працювати ефективно і кошти за кілька років не лише повернуться, а і будуть примножені.

У ряді публікацій ми показували, за яких технолого-економічних чинників кошти, вкладені у розвиток галузі свинарства, можуть бути ефективно повернуті, а виробництво свинини - рентабельним [3, 5, 6, 7, 8]. Високі прирости, на які орієнтують інвестора, забезпечують ефективну діяльність підприємств з виробництва свинини лише при низькій вартості кормів та економному режимі господарських видатків. Прибутковість галузі залежить не стільки від одержання окремих високих показників продуктивності, як від розумного балансу технологічних можливостей, та існуючих на сьогодні економічних важелів. Так, 700..750 г середньодобових приростів на відгодівлі може бути більш прибутковим для підприємства, ніж 1100 г - при високому рівні видатків.

Метою наших досліджень було розробити автоматизовані інформаційні підсистеми, які б дозволяли змодельовати розвиток підприємства з виробництва свинини, встановити граничні межі технологічних та економічних показників, при яких діяльність буде рентабельною.

Матеріали та методи досліджень. При проведенні досліджень були використані такі методи: монографічний, статистичний, розрахунково-аналітичний, математичне моделювання [1, 4, 9, 10]. Матеріалом для досліджень слугували норми технологічного проектування [2].

Результати досліджень. Щоб встановити вплив технологічних показників на прибутковість та окупність господарської діяльності нами за допомогою ро-

зробленої автоматизованої інформаційної підсистеми було змодельовано зміну виробничої діяльності та рентабельності підприємства з виробництва свинини потужністю 24 тис. голів у рік. Для порівняльного аналізу змодельовано чотири варіанти розвитку виробництва при різних технологічних показниках (табл. 1). Всі інші виробничі параметри залишалися стабільними.

Таблиця 1

Технологічні показники виробництва свинини на комплексі

Показники	Варіанти			
	1	2	3	4
Тривалість підсисного періоду, днів	45	35	28	28
Багатоплідність маток на 1-му опоросі, голів	10,0	10,5	11,5	12,0
Багатоплідність маток на 2-му і наступних опоросах, голів	12,0	12,5	13,5	14,0
Відсоток незапліднених маток, %	15	12	8	8
Відсоток технологічного відходу, %:				
поросят під маткою	12	10	8	8
на дорощуванні	6	5	4	4
на відгодівлі	2	2	1	1
Середньодобові прирости, г				
під маткою	200	220	260	260
на дорощуванні	320	350	410	410
на відгодівлі 1-й етап	500	540	640	670
на відгодівлі 2-й етап	650	670	790	850

Результати аналізу отриманих даних вказують, що за першим варіантом разова постановка становить 14,3 тис. голів різновікового поголів'я свиней, загальні витрати при виході на повну виробничу потужність становлять більше 50 млн. грн., рентабельність знаходиться в межах мінус 3%. У четвертому варіанті разова постановка тварин зменшується до 11,6 тис. гол., загальні витрати при виході на повну виробничу потужність становлять 43,1 млн. грн., а рентабельність збільшується до 14%. Ці показники дійсні при частці кормів у структурі собівартості свинини на рівні 86 – 87 відсотків.

При підвищенні продуктивності тварин разова постановка свиней на комплексі зменшиться на 2,7 тис. голів (18,8%), тобто знизиться потреба у виробничих площах. При цьому можуть бути зменшені видатки на капітальне будівництво, або на тих же виробничих площах можна збільшити потужність підприємства.

Порівнюючи показники господарської діяльності в розрахунку на 1 основну свиноматку (табл. 2) слід відмітити, що кількість відлучених поросят у 4 варіанті майже на 30% більша від даного показника у 1-му варіанті. І хоча середня сума щорічних витрат, за рахунок збільшення приплоду, зростає майже на 24%, але і сумарна виручка зростає на 13,5 тис. грн. (45%), що загалом призводить до зміни прибутковості від 943 грн. збитку до 5260 грн. прибутку.

Таблиця 2

**Зоотехнічні та економічні показники роботи господарства
в розрахунку на 1 свиноматку в рік**

Показники	Варіанти			
	1	2	3	4
Опоросів	2,1	2,3	2,4	2,4
Приплід, гол.	17,0	19,0	22,3	23,1
Кількість відлучених поросят, гол.	14,7	16,8	20,2	20,9
Щорічна сума витрат, грн.	30830	33965	38357	38099
Середні витрати корму, грн.	26690	29298	33152	32861
Частка кормів у витратах, %	86,6	86,3	86,4	86,3
Середня виручка, грн.	29888	34463	41834	43360
Середній прибуток/збиток, грн.	-943	497	3478	5260

За рахунок зміни технологічних показників, зазначених у табл. 1, рівень рентабельності виробництва свинини зростає майже на 17 % і зі збиткового (- 3,1 %) стає прибутковим (+13,8%) (табл. 3).

Таблиця 3

**Економічні показники виробництва свинини
за різного рівня технологічних показників**

Показники	Варіанти			
	1	2	3	4
Вартість використаного корму, тис. грн	46894,4	45207,0	41340,2	40156,6
Загальновиробничі витрати, тис. грн	50156,5	48532,5	44295,7	43094,2
Собівартість 1 кг реалізованої свинини, грн.	20,7	19,7	18,4	17,6
Рентабельність виробництва свинини, %	-3,1	1,5	9,1	13,8

Вплив технологічних чинників на ведення галузі при стабільних інших показниках, з добре налагодженою системою догляду та годівлі тварин, призводить до підвищення рівня прибутковості господарської діяльності. Якщо ж при високих технологічних показниках додатково знизити на 5% вартість комбікорму, то виручка зростає на 2,1 млн. грн. (32,5%), а рівень рентабельності підвищується з 13,8 до 19,2%. Відповідно, при підвищенні вартості кормів та зростанні суми інших видатків, вищезазначені показники уже не можуть забезпечити рентабельної діяльності підприємства.

Тобто, робота підприємства з виробництва свинини залежно від фінансових можливостей інвестора, технологічних чинників, рівня кваліфікації управлінського та обслуговуючого персоналу, кон'юнктури ринку та економічних важелів може бути як прибутковою, так і збитковою.

Висновки:

1. Проведені за допомогою автоматизованої інформаційної підсистеми розрахунки показують, що недотримання встановлених технологічних параметрів

при виробництві свинини призводить до зменшення прибутковості та рентабельності господарської діяльності.

2. При зниженні багатоплідності, інтенсивності росту та підвищенні технологічного відходу тварин - зростають фінансові видатки, потреба у кормах, виробничих площах та обслуговуючому персоналі.

Бібліографічний список

1. Аничин Л.В. Оценка переменных затрат методом обратной регрессии / Л.В.Аничин/ Бюл. научных работ.– Вып. 23.– Белгород, 2010.– С. 115–118.
2. Відомчі норми технологічного проектування. Свинарські підприємства (комплекси, ферми, малі ферми): ВНТП–АПК–02.05.– К.: Мінагрополітики, 2005. – 98 с.
3. Гетья А.А. Економічна ефективність виробництва свинини в структурі триступінчатої селекційної піраміди/ А.А.Гетья, М.Д.Березовський, О.І.Підтереба, С.Ю.Смислов // Свинарство України, №4.– 2012.– С. 20–21.
4. Михайлов Н.В. Методика расчета производственной программы свиноводческих селекционных центров /Н.В.Михайлов, И.Ю.Свинарев/ Зоотехния.– 2010.– №1.– С. 25–27.
5. Підтереба О.І. Оперативне прогнозування економічної доцільності виробництва органічної свинини /О.І.Підтереба, С.Ю.Смислов, Н.М.Бейдик// Таврійський науковий вісник – Херсон, 2011.– Вип.76.– Ч. 2.– С. 264–267.
6. Підтереба О.І. Ризики ефективного виробництва свинини та можливість їх прогнозування /О.І.Підтереба, С.Ю.Смислов, О.Ф.Сагло // Зб. Свинарство, 2009. – Вип.57.– С. 126 – 131.
7. Підтереба О.І. Оперативне технолого-економічне прогнозування беззбиткового ведення свинарства /О.І.Підтереба, С.Ю.Смислов, Н.М.Бейдик// Ефективне тваринництво, 2009. – №1 (33).– С. 6–9.
8. Підтереба О.І. Прогнозування обсягів виробництва свинини при різних рівнях споживання та технологічних параметрах /О.І.Підтереба, С.Ю.Смислов, М.М.Одарюк // Свинарство, Вип. 60. – 2012. – С. 122–126.
9. Прайс Д. Программы на языке Паскаль. / Д. Прайс/ М., Мир, 1987.
10. Формування нормативних витрат і доходів та баланси сільськогосподарської продукції в Україні та інших країнах світу / за ред. О.М.Шпичака. – К.: ІАЕ, 2003. – 484 с.

ПРОГНОЗИРОВАНИЕ ПРИБЫЛЬНОСТИ СВИНОВОДСТВА С ПОМОЩЬЮ ПРИКЛАДНЫХ ПРОГРАММ

Малык В.И., СООО "Дружба-Нова"

Подтереба А.И., Смислов С.Ю., Институт свиноводства и агропромышленного производства НААН

Стрижак Т.А., Институт животноводства НААН

Приведены варианты уровня прибыльности свиноводства при изменении технологических и экономических параметров. Расчеты вариантов развития отрасли проведены при разработке бизнес-проекта свиноводческого комплекса мощностью 24 тыс. голов в год.

Ключевые слова: свиноводство, производство свинины, технологические решения, поточная технология, эффективность, информационные системы.

FORECAST OF PROFITABILITY IN PIG BREEDING WITH HELP OF APPLICATION PROGRAMS

Malyk V.I.

Podтереба А., Smuslov S., Institute of pig breeding and agricultural production NAAS

Strijak T., Institute of animal science NAAS

The variants of profitability of pig breeding at change of technological and economic parameters. Development of area growing was done during the development of business project of pig breeding complex production capacity of 24 thousand units per year.

Keywords: pig, pork production, technological solutions, technology line, efficiency, information systems.

УДК 636.2.053.084.41

ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ЗГУЩЕНОЇ ПІСЛЯСПИРТОВОЇ БАРДИ ПРИ ВІДГОДІВЛІ БУГАЙЦІВ

Михальченко С.А., д. с.-г. н.

Інститут тваринництва НААН

Цуп В.І., Василів А.П.

Тернопільська дослідна станція ІКСГП НААН

Наведено результати науково-господарського досліду з вивчення росту і розвитку бугайців при згодовуванні у складі раціонів різних об'ємів згущеної барди. Визначено продуктивну дію та ефективність використання згущеної кукурудзяної барди, що дозволить оптимізувати структуру і повноцінність раціонів худоби, збільшити обсяги використання відходів спиртового виробництва у годівлі жуйних тварин.

Ключові слова: бугайці, барда, структура раціонів, інтенсивність росту, економічна ефективність.

Проблема забезпечення тваринництва необхідною кількістю білка залишається однією з найбільш актуальних. У кормовому балансі країни дефіцит протеїну становить 1,91 млн. тонн [8]. Недостача протеїну в раціонах тварин стримує подальший ріст виробництва тваринницької продукції і її якості, обумовлює збільшення витрати кормів [2]. Задовольнити потребу тварин у кормовому протеїні бобовими культурами і відходами маслоекстракційної промисловості не завжди є можливим. Інші шляхи ліквідації дефіциту протеїну – вдосконалення структури посівних площ, збільшення урожайності кормових культур, підвищення вмісту білка в кормах, селекція на покращення амінокислотного складу зерна і рослин, зменшення втрат протеїну шляхом використання нових прогресивних методів заготівлі кормів – вимагають тривалого часу. Тому в комплексі заходів із як найшвидшого забезпечення тварин білком важливу роль може зіграти ефективне використання відходів спиртової промисловості.

За обсягами виробництва спирту Україна в середині 90-х років минулого століття займала четверте місце у світі після Бразилії, США та Росії [1]. Одним із лідерів у цій галузі вона залишається і на сьогодні, а у зв'язку з дефіцитом енергоносіїв, виробництво спирту, згідно з Державною програмою «Біоетанол», із кожним роком значно зростатиме. При цьому, для спиртозаводів важливим питан-